

CURIERUL JUDICIAR

DOCTRINĂ — JURISPRUDENȚĂ — LEGISLAȚIUNE — ECONOMIE POLITICĂ — FINANȚE

DIRECTOR: D. ALEXANDRESCO

PRIM-REDACTOR: ION N. CESĂRESCU

A B O N A M E N T U L

Pe an, în România 30 lei
 6 luni 16 „
 3 luni 8 „
 Străinătate: 40 lei pe an, 20 pe 6 luni

A P A R E

De două ori pe săptămână sub redacțiunea unui comitet

Abonamentele se plătesc tot-d'a-una înainte

REDACȚIA ȘI ADMINISTRAȚIA

BUGUREȘTI
 11 — Strada Artei — 11
 În dosul Palatului Justiției

Cu acest număr am început distribuirea tablei de materii pe anul trecut.

Acei cari nu se vor pune la curent cu plata saă nu vor plăti complet abonamentul cu prețul indicat pe coperta ziarului, adică lei 30 anul, nu vor primi această tablă *chiar de o vor cere*, căci prin diferite și repetate publicațiuni au fost avertați că de la 1 Ianuarie 1903 nu se mai admit, sub nici un cuvânt, abonamente de favoare saă cu preț redus, toți acei cari primesc «Curierul Judiciar» urmând a plăti prețul de lei 30 anul ce este indicat pe copertă.

De toți aceia cari dătoresc abonamentele pe mai mult timp și nu le vor achita saă aranja plata până la 1 Martie a. c., se va forma un tablou, care se va publica și se vor chema în judecată și urmări încasarea de administrația ziarului, care a fost autorizată în acest sens prin procesul verbal al comitetului de redacție din 19 cor., publicat în numărul trecut.

SUMAR:

Cerere reconvențională de divorț în apel, de d-l I. Tanoviceanu.

JURISPRUDENȚĂ ROMÂNĂ:

Curtea de apel din Iași, s. II: Aron Litman ș. a. cu Maria și V. Stroescu, cu o Observație de d-l D. Alexandresco.

Judecătoria ocolului Jiu (jud. Gorj), Gheorghe Fecioru cu Albert Habert, cu o Adnotație de d-l S. Scriban.

Cerere reconvențională de divorț în apel

În 19 Mai 1893 Inalta Curte de casațiune a decis că nu se poate face o cerere reconvențională de divorț în apel, de oare-ce ea este o adevărată acțiune, și prin urmare trebuie să parcurgă cele două grade de jurisdicțiune. Dece ani mai târziu, în 3 Noembrie 1903, Inalta Curte după o divergență, a admis că cererea reconvențională de divorț, este o apărare, și prin urmare conform art. 327 Proc. civ., ea poate fi făcută pentru prima oară în apel. În consecință a casat decisiunea Curții de apel din Galați, care decisese contrariul în ziua de 12 Februarie 1903, în procesul Maria Isvoranu cu soțul său D-r Isvoranu.

Între aceste două păreri contrarie, eminentul nostru coleg și prieten d-l Dim. Alexandrescu, Directorul acestei reviste, într-o observație pe care o face asupra decisiunii din 1903, a Inaltei Curți de casațiune, se pronunță pentru cea dintâi și critică cu multă energie părerea adoptată în 1903. Arată

chiar convingerea că jurisprudența actuală a Curții de casațiune nu va triumfa înaintea Curții de apel din Iași unde se trimisese afacerea, și că «în-săși Inalta Curte se va grăbi a o renega cât de curînd poate chiar cu ocazia judecării aceleiaș afaceri, după cum s'a întâmplat în cauza cu Sița Leontopol și Erodiada Ionescu» (1).

Mai întii trebuie să spun că de și am fost avocatul d-nei Isvoranu, care am isbutit să fac convingerea Inaltei Curți în sensul jurisprudenței condamnate de eminentul meu coleg, astăzi sunt absolut desinteresat, de oare-ce cestiunea s'a rezolvat *definitiv* înaintea Curții de apel din Iași, *însă pentru alte motive* în sensul clientei mele d-na Maria Isvoranu. Pot dar astăzi să discut jurisprudența veche și nouă a Curții de casațiune, lucru ce nu puteam să-l fac, ca avocat, atît timp cât cestiunea erea pendentă, și aceasta chiar explică întîrzierea acestui răspuns.

* * *

D-l Alexandrescu 'și resumă critica sa în frasa următoare, pe care o reproduc textual:

«Această decizie, de și pronunțată cu dece ani înainte, este cu mult superioară decisei ce publicăm astăzi, care nesocotește adevăratele principii. În decisia actuală, Inalta Curte uită că cererea reconvențională este o adevărată acțiune, care prin urmare trebuie să parcurgă ambele grade de jurisdicție. Ea uită că, la noi, cererea reconvențională nu se introduce prin simple concluzii (par voie de conclusions), ca în Franța. Ea uită că, în legea noastră, nu există art. 248 § 4 din Codul frances, pe care l'am transcris mai sus, și pe care autorii francezi îl critică cu drept cuvînt. Ea uită, în fine, decisia sa anterioară din 1893, din care am reprodus câte-va considerente, și care este foarte juridică».

Cam multe lucruri uită Inalta Curte, după învătutul meu prieten și coleg!

Despre unele din aceste uitări 'mă va fi foarte ușor să probez că dînsul se înșală, în sensul că Inalta Curte de casațiune nu le a făcutuit.

Așa de exemplu nu putea să uite Curtea supremă decisiunea sa din 1893, fiind-că d-l Capelanu, avocatul d-lui D-r Isvoranu, nu numai că a pomenit jurisprudența anterioară, dar chiar a citit considerentele decisiunei Curții de casațiune din 19 Mai 1893, și e puțin probabil că toți membrii

(1) Vezi Curierul Judiciar, an. XII, No. 81 din 7 Decembrie 1903 care publică decisia Curții de apel Galați și Curtea de casație și observația d-lui D. Alexandresco.

Curții de casație, chiar cei care voiau să mențină vechea jurisprudență, să fi uitat acest argument puternic în timpul scurt al trecerii din sala de sedințe în sala de deliberație!

De asemenea nu putea să uite principiul elementar că cererea reconvențională este în general o adevărată acțiune, care trebuie să percurgă ambele grade de jurisdicție. Dar nu de aceasta avea să se preocupe Înalta Curte, ci de *cererea reconvențională în materie de divorț*, și, dacă aceasta este o cerere sau apărare, erea tocmai punctul în discuție, id de quo disputabatur, deci puțină probabilitate că complectul Curții de casație discutând, ar fi uitat care e punctul discuției.

Iată dar strașnicul rechizitoriul al colegului meu, redus la jumătate.

Din jumătatea ce mai rămâne trebuie să mai înlăturăm încă argumentul că la noi cererea reconvențională nu se introduce prin simple concluziuni ca în Franța, căci dacă el ar avea însemnarea pe care o dă d-l Alexandrescu, ar trebui ca să nu se mai poată face nici cerere de compensație în apel, și art. 327 spune formal că se poate face.

Rămâne dar argumentul tras din faptul că la noi nu există art. 248 § 4 din Codul fr. care zice în materie de divorț «Les demandes reconventionnelles peuvent se produire en appel, sans être considérées comme demandes nouvelles».

Acesta e singurul argument serios și care poate da loc la discuție. Însă în treacăt fie zis, Curtea de casație n'a uitat acest argument, fiind-că mai ales când s'a desbătut chestiunea din nou după divergență, acesta e punctul pe care l'am discutat mai mult în pledarea mea și l'am acentuat pe cât mi-a stat prin putință, fiind-că de la resolvarea lui, mi se părea că depinde și soarta procesului.

Voî reproduce argumentarea mea înaintea Înaltei Curți de casație, și sper că după cum am convins pe Înalții magistrați de la București, voi convinge și pe eminentul meu coleg de la Iași, că nu vechea jurisprudență a Curții supreme este conformă cu legea, ci aceia pe care a adoptat-o în 1903.

* * *

Argumentarea celor care susțin că nu se poate face cerere reconvențională de divorț în apel este în resumat următoarea: În Franța e un text formal: art. 248 al. 4 al legii din 18 Mai 1886, admis și în redacțiunea din 6 Februarie 1893, care spune că asemenea cereri nu pot fi socotite ca cereri noi și se pot face în instanța de apel; la noi însă ne având acest text, nu putem conform dreptului comun (art. 327) să privim pe una din părți de beneficiul a două instanțe.

Iată în scurt argumentațiunea celor care susțin vechea jurisprudență a Curții noastre de casație.

Dar dacă vom proba că și fără art. 248 al. 4, doctrina și jurisprudența francesă ajunseser la aceeași soluție, anume că se poate face cerere reconvențională de divorț, în apel, ce mai rămâne din această argumentațiune cere pare atât de convingătoare?

Și dacă în urmă vom proba că și textul legii și rațiunea sunt contra vechei jurisprudențe, atunci va mai dori oare prietenul Alexandrescu ca să revină Înalta Curte la acea jurisprudență pe care

îi face onoare Curții că a părăsit-o și sunt veseli că am contribuit la această părăsire a unei păreri greșite?

Și lucrul nu-mi va fi greu de făcut.

Încep cu doctrina, și rog să se noteze că vorbesc în continuu de doctrina și jurisprudența anterioară legii din 18 Aprilie 1886, care a dispus formal că se poate face cerere reconvențională de divorț în apel.

Laurent în a 4-a sa edițiune din 1887, în care nu face mențiune nici chiar de legea franceză din 27 Iulie 1884, care a reintrodus divorțul, cu atât mai puțin de legea modificatoare din 1886, se întreabă când cererea reconvențională poate fi formată (în materie de divorț), și răspunde:

«De oare-ce nu există nici-o restricțiune în lege, trebuie să decidem că poate fi făcută în orî-ce stare a procesului; judecătorul nu poate opune o fine de neprimire care nu e scrisă în texturi: Există o hotărîre contrarie a Curții din Colonia, care a respins o cerere reconvențională pentru că ea erea posterioară hotărîrei de admitere. Aceasta e cu totul arbitrar. Nu există de cât un fine de neprimire, care rezultă din forța lucrurilor. După pronunțarea divorțului obținut de reclamant, nu mai poate fi vorba de o cerere reconvențională, mai întâi fiind-că nu mai există instanță, și al doilea fiind-că nu se poate cere disolvarea unei căsătorii care nu mai există» (2).

S'a pretins însă că Laurent ar fi contra acestei păreri și se invoacă *M* precedent (*M* 271) în care se pare că marele jurisconsult ar susține că nu se poate face cerere reconvențională în apel. Acest lucru l'a crezut și Curtea noastră de casație în 1893, care, lucru ciudat, în considerentul citat de d. Alexandrescu plagiază textul (fără a-l cita) *M* 271 al lui Laurent.

Ar fi de mirat ca jurisconsultul belgian, să se contrazică în două numere vecine, or cât de pripit ar fi fost la scris (3). În cazul de față însă nu e așa. În numărul 271, dînsul se întreabă în ce formă cererea reconvențională trebuie făcută, prin urmare el e strein discuției noastre. În numărul următor el discută chestiunea când se poate face cererea reconvențională în materie de divorț, și răspunde că în tot timpul cât durează cererea de divorț, căci legea n'a pus nici-o restricțiune.

Dar să lăsăm pe grăbitul Laurent, un fel de Iorga al Belgiei, ce e drept un Iorga cu mult mai talentat, învățat și bine-crescut de cât al nostru, și să cităm alți autori însemnați.

Judiciosul Demolombe, în edițiunea sa din 1884, (decî anterioară redacțiunei din 1886 a art. 248 al. 4) scrie vorbind de divorț:

«Aceasta 'mi pare atât de rațional în cât aş admite, chiar în apel această cerere reconvențională, și prefer, în această privință păreri contrarie a Curții din Agen, doctrina conformă a hotărîrilor Curții din Caen» (4).

Garsonnet, fostul Decan al Facultății de drept din Paris, în excelentul său *Tratat de procedură civilă*, întâia edițiune, volumul întâi, tipărit în 1882,

(2) Laurent, Principes de droit civil français, Paris, 1887, t. III, No. 272.

(3) Recunosc de altmintre că adese ori Laurent se contrazice.

(4) Demolombe, Mariage et séparation de corps, IV, No. 487.

susține aceeași părere întemeindu-se pe textele legii relative la cererea reconvențională:

«Tot ce rezultă din aceste texte, este că cererile reconvenționale sunt admisibile în apel, însă cu ce condițiuni? Tăcerea legii lasă câmpul liber la controversă și trei soluțiuni pot fi propuse».

«Cel de al treilea și ultim sistem acela al autorilor celor mai recenți și al jurisprudenței, este tot-de-odată cel mai practic și cel mai rațional. El se resumă în cele 5 propozițiuni următoare. 1. Piritul are drept să formeze cerere reconvențională în compensațiune judiciară, precum și ori-ce cerere care servă de apărare la cererea principală, adică toate acelea care au de rezultat de a nimici sau a restrânge aceste cereri în virtutea articolului 464 (5). În această primă ipotesă intră cererile reconvenționale în separațiune de corp, pe care le formează soțul care se apără fie la o cerere de aceeași natură, fie la o cerere de separațiune de bunuri sau de reintegrare a domiciliului conjugal».

Iar în notă Garsonnet, ne spune că «Jurisprudența admite de asemenea că cererile reconvenționale pot să se producă în apel pentru prima dată» (6).

În fine Baudry Lacantinerie, decan și profesor de dreptul civil la Facultatea de drept din Bordeaux, e cel mai categoric și cel mai interesant, în clasicul său manual de drept civil.

Noi cităm edițiunea V-a din 1894, însă el vorbește de cea ce era înainte de 1886 și resumă admirabil discuțiunea noastră.

«Reclamantul în divorț a pierdut la prima instanță, el face apel. Intimatul poate oare să-i răspundă prin o cerere reconvențională de divorț? Art. 248 al. 4 (redacțiunea nouă a legii din 6 Febr. 1893) răspunde: Cererile reconvenționale se pot face în apel, fără să fie socotite ca cereri nouă. Acest text nu face alt-ceva de cât să aplice dreptul comun consacrat de art. 464 al codicelui de procedură civilă, care interzice cererile nouă în apel, afară dacă sunt o apărare la cererea principală.

Ast-fel este în adevăr situațiunea piritului care, în apel răspunde la cererea de divorț îndreptată contra lui, printr'o altă cerere de divorț îndreptată contra adversarului său» (7).

* * *

Să trecem la jurisprudență.

Ea e și mai formală în sensul părerii noastre că se putea face în Franța cerere reconvențională de divorț în apel, chiar înainte de legea din Aprilie 1886.

Să vedem care este sistemul jurisprudenței și ce zic aretiștii.

În Belgia Beltjens, care a tipărit opera sa în 1881, scrie:

«Părțile pot să producă mijloace nouă înaintea Curții de apel și chiar o cerere nouă, când ea este o apărare la cererea principală.

(5) Al nostru 327 Proc. civ. În notă Garsonnet citează pe Desjardins.

(6) Garsonnet, Traité de Procédure, Paris, 1882, t. I, No. CXLVII, p. 626—629.

(7) Baudry Lacantinerie, Précis de droit civil, V-ème ed., Paris, 1894, t. I, No. 705, p. 422, Confr. Baudry Lacantinerie, Chauveau și Cheneau, Traité de droit civil «Des personnes», t. III, No. 141, Paris, 1902, 2-ème ed. «Du divorce» Chauveau.

Articolele 247 și 249 (8) Codul civil nu conțin o excepțiune la această regulă» (9).

În Franța Sirey resumă ast-fel jurisprudența: «N'aũ caracterul de cereri nouă în sensul art. 464 (al. nostru 327);

Cererea reconvențională de separațiune de corp formată de soțul pirit contra unei cereri principale de aceeași natură.

Cererea reconvențională de divorț formată de soțul pirit contra unei cereri de aceeași natură. Cestiunea era controversată înainte de legea din 18 Aprilie 1886. Curtea de casațiune se pronunțase în acest sens în 14 Decembrie 1885 (10).

Dar Dalloz e cel mai important, căci el discută mai pe larg cestiunea relativ tocmai la decisiunea Curții de casațiune din 14 Decembrie 1885, pe care o citează și Sirey.

Curtea de apel din Aix zisese în 21 Mai 1885:

«Având în vedere că excepțiunea trasă din art. 464 Cod proc. civ. nu este de loc justificată; că în adevăr cererea lui Serval constituie tocmai o apărare la cererea principală, pentru că ea tinde să dacă despărțenia va fi pronunțată, să fie pronunțată în condițiunile morale și legale cele mai favorabile piritului».

Se face recurs în contra acestei decisiuni a Curții de apel din Aix, și Curtea de casațiune franceză, în 14 Decembrie 1885, adică în ajunul chiar al legii din Aprilie 1886, respinge recursul motivând decisiunea sa în modul următor:

Asupra mijlocului unic de recurs.

«Având în vedere că după termenii art. 337 și 464 Cod proc. civ., cererile incidentale sunt formate printr'un simplu act conținând mijloacele și conclusiunile, și că se poate forma în apel o cerere nouă când ea nu e de cât o apărare la acțiunea principală.

«Având în vedere că, relativ la cererea de despărțenie făcută înaintea Tribunalului civil din Marsilia, Serval, după ce a conchis la respingerea cererii în prima instanță a luat în apel concluziuni tinzând ca despărțenia cerută de femeia sa să fie pronunțată, însă în contra ei; că ast-fel procedând n'a substituit o cerere nouă la cererea de despărțenie între soți pe care o judecase tribunalul; că s'a mărginit numai a se apăra contra acțiunii îndreptate în contra lui, conchizând ca divorțul cerut de femeie, să fie pronunțat în condițiuni mai puțin defavorabile pentru el.

«Că o atare cerere era cu atât mai mult admisibilă, cu cât ea nu ar fi putut să fie prezentată prin o acțiune principală după judecarea definitivă a procesului pe care i-l intentase soția sa; Că în aceste împrejurări articolele mai sus citate n'aũ fost violate de hotărîrea atacată.

Respinge etc.» (Camera de requete sub președința lui Bedarride, conclusiuni conforme ale lui Davin).

Prin urmare jurisprudența franceză, cel puțin în cea din urmă a sa evoluțiune, era favorabilă părerii pe care o susținem, și pe care a adoptat-o și înalta noastră Curte de casațiune. Și acesta în lipsa art. 248 al. 4, pe simpla basă a art. 464 Pr.

(8) În materia divorțului.

(9) Beltjens, Code civil belge annoté, Bruxelles, 1884, No. 22

(10) Sirey, Code de proc. civile ann oté 3-ème, ed. 1892, art. 464 N-rile 154 și 155.

civ. fr., care se exprimă în același mod ca art. nostru 327 Proc. civ.

Nu dar art. 248 al. 4, al legii din 18 Aprilie 1886 a format jurisprudența franceză că se pot face cereri reconvenționale de divorț în apel, *ci din contră jurisprudența a inspirat legiuitorului citatul art. 248 al. 4*. Cu alte cuvinte s'a întâmplat în Franța, relativ la această controversă, ceea ce s'a făcut și la noi în general cu ocaziunea revisuirii Codicelui ce procedură civilă: legiuitorul a curmat controversa în sensul jurisprudenței înaltei Curți de casațiune.

După 1886, nici că mai putea să fie o *jurisprudență* asupra acestei cestiuni, fiind textul categoric al legii făcea ori-ce discuțiune cu ne putință.

Însă Dalloz nu se mărginește să reproducă jurisprudența Curței de casațiune și a Curței de apel din Aix; el adaogă o notă de foarte mare valoare asupra acestei cestiuni, pe care nu pot să resist ispitei de a o reproduce în întregime, cu toată lungimea ei, fiind-că după părerea mea este tot ce s'a scris mai bine asupra acestei cestiuni controversate.

«*Doctrina și jurisprudența franceză, afară de oare care dissidențe*, admite că se poate face cerere reconvențională în materie de separațiune de corp chiar în apel.

«Decisiunea de mai sus *intinde cu drept cuvint*, această jurisprudență în materie de divorț».

Dalloz citează art. 464 și apoi adaogă:

«Nu e oare aceiași cerere care trebuie apreciată și când ea a trecut toate formele la care aceste cereri sunt supuse, pentru ce ar trebui ca să mai reproducem de a doua oară actele și să reîncepem aceiași procedură între aceleași părți, pentru aceiași instanță de despărțenie? De altminterlea dacă n'am vedea într'un atare cas, în cererea reconvențională, o apărare la cererea principală, ar trebui să vedem într'însa o cerere de o potrivă principală și să conchidem că după procesul terminat prin o hotărîre definitivă, ea ar putea să se reproducă cu individualitatea și independența pe care unii voesc să i-o atribuiască. Ne întrebăm însă dacă se poate admite ca atunci când o despărțenie a fost pronunțată față cu un soț, și când decisiunea a rămas definitivă, dacă s'ar putea ca soțul condamnat la rëndul său să intențeze o nouă acțiune pentru a face să se decidă că despărțenia trebuia pronunțată în favoarea sa, iar nu în potriva sa? El ar fi respins de sigur și i s'ar zice: ceia ce voii să se judece, s'a hotărît definitiv în potriva d-v; trebuia să vă arătați pretențiunea, când soțul d-v a dus pricina înaintea justiției care a rezolvat-o definitiv. Și cu drept cuvânt s'ar opune un fine de neprimire la o atare cerere».

Anotatorul care scria înaintea legii din 18 Aprilie 1886, vorbește apoi de proiectul de procedură în materie de divorț și de dispozițiunea art. 248. «Les demandes reconventionnelles (en divorce) peuvent se produire en appel sans être considérées comme demandes nouvelles» și adaogă:

«*Explicațiunile date cu ocaziunea acestui articol arată că în aceasta legiuitorul n'a înțeles să inoveze, ci să aplice în aceste materii regulile generale de procedură*».

El citează chiar cuvintele raportorului legii în Senatul francez.

Vedem dar cât de greșită e părerea acelor care susțin că dacă în Franța se admite cererile reconvenționale de divorț în apel, cauza este că legea francesă în artic. 248 este categorică în această privință. Încă înainte de legea din 18 Aprilie 1886, doctrina și jurisprudența francesă și chiar belgiană, admisesse același sistem pe baza art. 464 Pr. civ., care cuprinde același lucru cu art. nostru 327 Pr. civilă.

Acest sistem este el oare rațional?

Ce s'a zis contra lui de adversari?

Arntz spune că nu se poate face cerere reconvențională de divorț în apel: «pentru că reconvențiunea nu este o *simplă apărare contra cererii originale*; ea tinde a face să se pronunțe contra reclamantului principal condamnarea pe care acesta voia s'o obțină contra pârâtului. Ea are dar un alt obiect de cât acțiunea principală⁽¹¹⁾.

Arntz singur recunoaște că cererea reconvențională este o apărare, dar pretinde că nu e o simplă apărare. Ca să fie logic, ar trebui ca dëndul să admită cererea reconvențională în apel întru atât în cât ea e o simplă apărare. În van obiectează că cererea are alt obiect. Obiectul primei cereri este desfacerea căsătoriei, și cea de a doua cerere are acelaș obiect, ba chiar îi vine în ajutor. Dar chiar de ar avea un alt obiect, și de ar fi o cerere nouă, dacă ea servă de apărare, intră în excepțiunile prevădute de art. 327 Pr. civ., și prin urmare, poate fi făcută pentru prima oară în apel.

Este însă o apărare propriu zisă?

Voi examina această cestiune mai la urmă, când voi discuta cestiunea în pură rațiune.

Aubry și Rau combat opiniunea pe care o susținem spunând:

«Această din urmă părere credem că trebuie înlăturată pentru că nu trebuie să depindă de la un soț ca să priveze pe cel-lalt de la beneficiul celor două instanțe. În zadar ni se opune artic. 464 Cod. pr. civ.: o cerere de separare de corp, făcută sub formă de cerere reconvențională nu poate tinde la compensare și nu constituie o *simplă apărare la cererea principală*⁽¹²⁾.

Aubry și Rau în realitate nu raționează ci se mărginesc să afirme, ceia ce trebuie probat anume, că o cerere reconvențională de separațiune de corp nu ar fi o simplă apărare la cererea principală.

De aceia lăsăm doctrina și jurisprudența și discutăm în sine cestiunea dacă cererea reconvențională în divorț este o apărare în sensul art. 327 Pr. civilă.

Ce e în realitate o apărare?

Sunt *mijloacele de împotrivire ale pârâtului*, prin care el tinde a restrânge sau a nimici cererea reclamantului.

Ce voeste, ce cere soțul care fie la prima instanță, fie la a doua, face acțiune reconvențională pretinzând: 1. Căsătoria să fie menținută; 2. Dacă justiția crede că nu se mai poate menține societatea conjugală, cel puțin să vadă cine e principalul culpabil, și prin urmare în favoarea cui trebuie pronunțată desfacerea căsătoriei?

Întru cât soțul pârât prin faptele ce articulează

⁽¹¹⁾ Arntz. Cons. de dr. frances 1879, 2-ème ed., T. I, No. 508.

⁽¹²⁾ Aubry et Rau. Cours de droit civil français, 4-ème ed., Paris, 1869, T. V, § 492, p. 188, nota 30.

tinde pur și simplu să se respingă cererea de divorț, de sigur că nu face de cât să se apere; cred că acest lucru nimeni nu-l va contesta.

Să dăm un exemplu:

Un soț intențiază acțiune soției sale sub cuvânt că i-a făcut injurii grave numindu-l mojie și rău crescut, poate chiar lovindu-l cu mănua peste obraz. Soția se apără la prima instanță tăgăduind faptul. La a doua instanță însă, văzând că soțul său persistă în cererea de divorț, ea face cerere reconvențională și arată că dacă a făcut acele fapte, cauza este că fusese provocată prin injuriile cele mai neomenoase pe care o femeie onestă le poate auzi și vedea la soțul său, prin urmare soțul nu are drept să ceară divorțul pentru o consecință a propriei sale vinovății. Aceasta e de sigur o apărare, adevărată apărare pre care nimeni nu o va contesta.

Dar să mergem mai departe.

Soția care întâi se apăraseră susținând că n'a făcut faptele care i se impută sau pretinzând că ele nu constituiesc un motiv de desfacere a căsătoriei, văzând persistența soțului său devine din acusată, acuzătoare și zice soțului său:

Te am lovit, așa este, dar nu știam ce făceam în acel moment, fiind-că tu ai necinstit casa conjugală. Te am insultat, nu tăgăduiesc, dar de câte ori tu bărbat, nu mi-ai zis vorbe mult mai injurioase? Vorbele acestea urite de care te plângi, de la cine le am învățat dacă nu de la tine? Am voit până acum să mențin legătura care ne unește, dar fiind-că vîd că nu se poate, fie! primesc să rupem această legătură. Insa dacă n'am putut să-mi apăr căsătoria, voesc ca cel puțin să-mi apăr onoarea, probând că nu eu ci tu ești pricina desfacerii acestei căsătorii, căci tu ești provocatorul scenelor și scandalurilor de care te tînguești înaintea justiției.

Rog să se spună dacă aceasta nu e o adevărată apărare? Ce oare? Când 'și apără cine-va onoarea nu e o adevărată apărare? Și ce alt-ceva face soțul, care după ce în prima instanță a cerut respingerea acțiunii de divorț, în a doua instanță cere, în subsidar, că dacă divorțul se va pronunța să se pronunțe în favoarea sa? Ce face el de cât luptă ca să-și apere onoarea, când vede că nu mai poate spera să-și apere calitatea de soț?

Dar afară de aceasta luptând ca divorțul să nu fie pronunțat în contra sa, soțul se apără de restituirea avantajelor stipulate în favoarea sa prin contractul de căsătorie (Art 280 Cod civ.), și în unele cazuri de pensiunea alimentară prevăzută de art. 281 Cod civil.

Ast-fel fiind, să citim art. 327 Proc. civ. și să vedem dacă el oprește sau permite o ast-fel de apărare.

Art. 327 zice:

«În apel nu se va face nici o nouă cerere care nu s'a făcut la prima instanță, afară numai de compensație sau cereri care servesc ca mijloace de apărare la acțiunea principală».

Prin urmare, toată cestiunea revine de a se ști dacă cererea reconvențională de divorț este: un mijloc de apărare la cererea principală?

Care e cererea principală într'un atare proces?

Reclamantul într'un proces de divorț cere două lucruri: 1) Pronunțarea desfacerei căsătoriei; 2) Pronunțarea în favoarea sa.

Ce face pârâtul în cazul nostru?

La prima instanță el se opune la ambele cereri; la cea de a doua recunoscând primul punct al cererii (neputința de a se mai menține căsătoria), luptă în potriva celei de a doua arătând că nu el este pricina desfacerii căsătoriei. Această luptă e dar tot un mijloc de apărare la cererea principală. A pretinde contrariul, e a susține că cel care 'și restrânge apărarea sa nu se apără; de exemplu, o persoană care fiind amenințată să fie înțepată sau tăiată, pune mâna în dreptul capului său al peptului, nu se apără fiind-că nu 'și apără tot corpul, ci numai capul sau peptul? Aceasta e absurd, mai ales când cel atacat se află în neputință de a preveni loviturile peste tot corpul.

Dar, se obiectează că cererea reconvențională, nu e o simplă apărare, ci este și un atac din partea pîrîtului, în sensul acesta că dacă ea reușește pîrîtul nu numai că previne lovitură, dar chiar lovește el pe reclamant.

Așa este, dar lucrul e inerente apărării; ori-ce apărare este o lovitură mai mult sau mai puțin energetică contra atacătorului. Luați tipul apărării, așa numită apărare legitimă, nu este ea oare în același timp o lovire, și încă ce lovire! a agresorului?

Apărarea dar nu-și schimbă calificarea din cauză că cel care se apără este silit să lovească spre a se apăra, ea are cu totul altă caracteristică. Esențialul apărării este ca ea să fie sau să pară necesarie conservării unui oare-care bun, cum este averea, onoarea sau viața.

Și tocmai acest lucru 'l face soțul care introduce cerere reconvențională de divorț în a doua instanță; el voeste poate să-și apere averea sau onoarea, și legea prin art. 327 'i dă acest drept chiar în a doua instanță. Este chiar în interesul moralității publice ca nu cum-va soțul care poate că este în realitate cauza divorțului, să vadă pronunțându-se desfacerea căsătoriei în favoarea sa.

Și aceasta cu atât mai mult că se poate prea bine ca soțul pîrît să nu fi introdus cererea reconvențională la prima instanță din delicateță, pentru a nu îndeplini neînțelegerea și în speranța reconcilierii, pe care atât de mult o dorește legiuitorul la prima instanță. Ast-fel fiind, e oare rațional ca să aruncăm oprobiul necinstei în fața soțului delicat, care a preferat mai bine să fie acusat pe nedrept de cât să învenineze lucrurile dând pe față miseriile vieții sale conjugale?

Și numai vorbesc că dacă s'ar admite soluțiunea contrarie, de multe ori soțul pârât ar vedea nu numai interesele sale pecuniare, dar chiar cele morale puse în joc, fără să le poată apăra, fiind că avocatul a fost greșala de nu i-a recomandat să facă cerere reconvențională de divorț în prima instanță, lucru la care aproape nici-un avocat nu se gîndește în procesele de divorț.

Mă opresc aci.

Vedem că atât doctrina cât și jurisprudența, atât legea cât și rațiunea și echitatea sunt în favoarea sistemului pe care l'a adoptat Curtea de casațiune în 1903, nu în favoarea celui din 1893, pe care 'l susține prietenul meu d. D. Alexandrescu. Și dacă dînsul spera că va decide înalta Curte de casațiune ca să revină asupra noii sale jurisprudențe, să-mi fie și mie permisă ambițiunea mai modestă, de a spera că studiind din nou cestiunea în urma acestui articol, dînsul se va uni cu sis-

temul actual al Curței noastre de casațiune, care în fapt e și sistemul ultim al Curței de casațiune franceze asupra interpretării art. 327 Pr. civ.

Am avut fericirea să contribui la schimbarea jurisprudenței Curții noastre de casațiune, numai atunci însă bucuria mea va fi completă, când, după cea mai înaltă instanță judecătorească, voi avea fericirea să conving și pe cea mai înaltă autoritate de doctrină în materie de drept civil a țerei noastre.

I. TANOVICIANU

București, 16 Ianuarie 1904.

JURISPRUDENȚĂ ROMÂNĂ

CURTEA DE APEL DIN IAȘI, Secțiunea II

Audiența de la 7 Septembrie 1903

Președenția D-lui N. VOLENTI, Consilier

Aron Litman ș. a. cu Maria V. Stroescu și V. Stroescu

Decisiunea civilă No. 115

Accesiune.—**Construcțiuni.**—Presumpțiune că sunt făcute de proprietarul solului.—Construcțiuni făcute de soț, cu cheltuiala sa, pe imobilul soției sale.—Dacă soțul devine coproprietar.—Obligațiunea femeii de a despăgubi pe bărbat.—Obligațiune personală.—Dacă trece asupra succesorilor cu titlu particular al femeii.—Urmărirea silită a acestui imobil.—Adjudecare.—Dacă soțul poate urmări pe adjudecatar pentru prețul construcțiilor.—(Art. 492 C. civ., art. 565 Pr. civ.).

1) Construcțiunile sunt presumate a fi făcute cu cheltuiala proprietarului solului până ce se dovedește contrariul.

2) În virtutea dreptului de accesiune, construcțiunile făcute de bărbat, cu cheltuiala sa, pe imobilul soției sale, se incorporează cu solul pe care au fost făcute, formând un singur tot cu ele și devin proprietatea exclusivă a femeii, proprietara solului; și deci, bărbatul constructor nu dobîndește, pentru construcțiunile făcute, un drept de coproprietate asupra imobilului pe care a construit.

3) Femeea care, prin accesiune, devine proprietară a construcțiilor făcute pe imobilul său de bărbat, neputându-se îmbogăți pe nedrept în paguba averii lui, e datoare a-l desdauna de plus valuta câștigată de imobil prin construcțiunile de el făcute.

Această obligațiune a femeii avînd de obiect plata unei sume de bani, este o obligațiune personală și mobiliară, și deci, nu trece, afară de o convențiune expresă, asupra succesorilor cu titlu particular al femeii.

Ast-fel, dacă imobilul femeii a fost urmărit și adjudecat, această obligațiune nu poate fi urmărită contra adjudecatarului imobilului, chiar dacă creanța soțului constructor ar fi privilegiată asupra imobilului ameliorat, pentru că imobilul trece în proprietatea adjudecatarului, liber de ori-ce privilegiu sau ipotecă la care ar fi fost supus.

Curtea deliberînd,

Asupra apelului făcut de succesorii defunctului Meier Litman, în contra sentinței trib. Suceava, No. 105 din 2 Martie 1902, și

Avînd în vedere că din acte și debateri se constată, că prin actul transcris la trib. Suceava, sub No. 93 din 20 Aprilie 1902, Maria V. Stroescu, născută Faur, cu banii săi dotați, cumpără de la soții Cumpăta o casă

cu locul ei, situată în orașul Fălticeni, str. Butnăriei, No. 834; că, pe acel loc al soției sale, V. Stroescu construiește, un grajd, un hambar, ambele de scînduri și o latrină; că, în urmă, pentru reparația caselor vechi și tencuiala grajdului din nou făcut, Maria V. Stroescu, cu consimțimîntul soțului său, V. Stroescu, și cu autorizația trib. de Suceava, împrumută, la 4 Octombrie 1893, de la Meier Litman din Fălticeni, suma de 1500 lei, pe timp de 4 ani și cu procent $1\frac{1}{2}\%$ pe lună, constituindu-i ipotecă imobilul vorbit mai sus, «în toată mărimea și cu toate atenansele lui, fără nici o rezervă»; că, datorita, capital și interese, ne fiind plătită la termen, imobilul ipotecat este scos în vîndare prin licitațiune publică, adjudecat definitiv asupra creditorului ipotecar urmăritor, la 11 Octombrie 1900, și luat din stăpînirea soților Stroescu, și dat în stăpînirea adjudecatarului, la 6 Iunie 1901, prin procesul-verbal No. 114, încheiat de portărelul Gh. A. Dimitriu, în executarea ordonanței de adjudecare No. 300, din 18 Noembrie 1900;

Că, după depozitarea soților Stroescu, Tribunalul de Suceava, prin sentința civilă No. 105 din 2 Martie 1902, admitînd în parte acțiunea în indemnizare intentată de V. Stroescu contra adjudecatarului Meier Litman, obligă pe acesta la plata sumei de 2000 lei, valoarea materialului și prețul muncii construcțiilor făcute de V. Stroescu, pe imobilul cumpărat de soția sa, adjudecat asupra lui Meier Litman și aflat în stăpînirea lui încă de la 6 Iunie 1901; că, în fine, încetînd din viață Meier Litman, moștenitorii săi: Aron, Ițic, Iosef, Avram, David și Marcu Litman, Frima Veinrauch și Haika I. Kahane, la 27 Mai 1902, au declarat apel în contra sentinței No. 105 din 2 Martie 1902;

Avînd în vedere că, prin acest apel, numiții apelanți tind la infirmarea sentinței apelate și respingerea pretențiunilor intimatului în apel, V. Stroescu, pentru următoarele motive:

1. Că V. Stroescu n'a dovedit că construcțiunile, a căror valoare o reclamă, ar fi făcute cu banii lui; și

2. Că, chiar când această dovadă ar fi făcută, cererea în indemnizare nu se poate exercita de cît în contra soției sale, proprietara imobilului în momentul facerii construcțiilor, iar nu în contra adjudecatarului, cu care n'are nici un raport și care nu s'a îmbogățit pe nedrept, fiind că a cumpărat lucrul cu impensele cuprinse în el și a dat prețul just, adică cît licitația, după toate amănările legale;

Avînd în vedere că ambele părți sunt de acord a recunoaște că construcțiunile sus vorbite au fost făcute de intimatul V. Stroescu, după cumpărarea imobilului de către soția sa de la soții Cumpăta, dar înainte de a fi ipotecat lui Meier Litman; contestă însă apelanții, iar din actele prezentate și din depunerile martorilor propuși de intimatul V. Stroescu, nu se dovedește în de ajuns că acele construcțiuni s'ar fi făcut cu cheltuiala lui; că, în lipsa unei atări dovez, construcțiunile sunt presumate conform art. 492 C. civ., a fi făcute cu cheltuiala proprietății solului, în specie a Mariei Stroescu, soția intimatului.

Că, dar, din acest punct de vedere, acțiunea lui V. Stroescu se găsește ne fondată;

Avînd în vedere că, chiar dacă dovada ar fi deplină că construcțiunile a căror valoare se cere ar fi făcute cu banii intimatului Stroescu, acțiunea sa în indemnizare încă n'ar putea fi exercitată în contra apelanților;

Că, în adevăr, în virtutea dreptului de accesiune, construcțiunile făcute de bărbat cu cheltuiala lui pe imobilul soției sale, se incorporează cu solul pe care au fost făcute, formînd un singur tot cu ele și devin proprietatea exclusivă a femeii, proprietara solului; că, din acest principiu rezultă că, bărbatul constructor nu dobîndește, pentru impensele făcute, un drept de coproprietate asupra imobilului pe care a construit;

Avînd în vedere, însă, că femeia, care prin accesiune

devine proprietară a construcţiunilor făcute pe imobilul său de bărbat, ne putându-se îmbogăţi pe nedrept în paguba averii lui, e datorare a' l' desdauna de plus valuta câştigată de imobil prin construcţiunile de el făcute; că o atare obligaţiune a femeii având de obiect plata unei sume de bani, este o obligaţiune personală şi mobilă; că obligaţiunile de această natură, ne trecând, afară de o convenţiune expresă, asupra succesorilor cu titlu particular ai femeii, nu poate fi urmărită contra adjudecatarului Meier Litman;

Având în vedere că, chiar dacă creanţa soţului constructor pentru impensele făcute la imobilul soţiei sale, anterior adjudecării ar fi privilegiată asupra imobilului ameliorat prin acele construcţiuni, ea încă n'ar putea fi urmărită contra adjudecatarului, care a dobândit imobilul la o vânzare silită, cu toate construcţiunile aflate pe el în momentul adjudecăţiunii, a plătit preţul imobilului întreg aşa cum se găsea la epoca adjudecării, şi în fine, a fost pus în posesiune; de oare-ce, conform art. 565 Pr. civ. imobilul trece în proprietatea adjudecatarului liber de orî-ce privilegiu său ipotecă la care ar fi fost supus;

Având în vedere că, conform celor mai sus expuse, între constructorul V. Stroescu şi adjudecatarul Meier Litman, reprezentat astăzi prin apelanţi, ne existând nici un raport de drept personal sau real, creanţa primului, nu poate fi urmărită contra celui din urmă;

Că, ast-fel fiind, apelul se găseşte fondat şi, deci, urmează a fi admis;

Pentru aceste considerente, redactate de d. consilier V. Pretorian, primeşte apelul făcut de Aron Litman, etc.

(ss) N. Volenti, Al. G. Hinna, T. Crivăţ, I. Sinescu, V. Pretorian.

Grifeer (s) V. G. Vrabie

Observaţie. — Construcţiunile rădicate pe un fond dotal, în timpul căsătoriei, sunt ele dotale ca şi însuşi fondul? Chestiunea este controversată, însă părerea cea mai juridică este, de bună seamă, cea care admite că asemenea construcţiuni sunt dotale prin efectul accesiunii, *chiar în cazul când ele au fost făcute cu bani parafernali, sau cu bani bărbatului*. «*Omne quod solo ædificatur solo cedit*» (1). Şi apoi, asemenea construcţiuni n'au fost oare implicit prevădute prin contractul matrimonial? De sigur că da; căci prin constituirea de dotă a fondului, femeia nu şi-a interzis, de bună seamă, dreptul de a face pe el construcţiuni sau plantaţiuni. Terţii creditorii sau constructorii ştiind că fondul este dotal, s'au aşteptat a nu avea de cât o acţiune personală în contra femeii, inexecutabilă asupra bunurilor sale dotale (2).

Aşa dar, construcţiunile făcute de bărbat, cu banii lui, pe fondul dotal, sunt dotale ca şi însuşi fondul.

Este adevărat că Curtea de casaţie din Palermo

(1) Cpr. L. 65, Dig., *De acquirendo rerum dominio*, 41. 1.

(2) Vezi în acest sens: T. Huc, IX, 428. Planiol, III, 1501. Guillouard, *Contrat de mariage*, IV, 1734 şi 2152. Baudry et Surville, *Idem*, III, 1576. Répert. Sirey, *Dot*, 464 urm. Marcadé, VI, art. 1543, No. 2. Aubry et Rau, V, § 534, p. 535. Massé, nota în Sirey, 61. 1. 10. Cpr. şi C. Rouen, Sirey, 95. 2. 245.—Vezi însă: Rodière et Pont, *Contrat de mariage*, III, 1683; Bertauld, *Quest. pratiques et doctrinales de C. Napoléon*, I, 636 urm., după care plus-valuta imobilului, care ar rezulta din construcţiunile rădicate pe un fond dotal, cu banii bărbatului sau a unui terţi, ar fi parafernala. Vezi asupra acestei controverse t. VIII a Coment. noastre, p. 147, 148, text şi nota 1.

a decis că bărbatul care a făcut cu banii lui proprii îmbunătăţiri utile asupra fondului dotal, devine coproprietar în indivisiune a acestui fond, până la concurenţa cheltuelilor făcute de dânsul (3); însă această soluţie, respinsă cu drept cuvint de Curtea din Iaşi, prin decizia ce publicăm astăzi, n'a fost nici odată consacrată de jurisprudenţa franceză (4).

Dar dacă îmbunătăţirile aduse fondului dotal de către bărbat aparţin femeii, în puterea dreptului de accesiune, este evident că ea nu se poate înavuţi în detrimentul bărbatului (5). Prin urmare, acest din urmă va fi despăgubit de toate cheltuelile facute în privinţa reparaţiilor necesare, iar a acelor *utile*, numai în limitele plus-valutei aduse fondului. Cât pentru simplele înfrumuseţări sau cheltuelile *voluptuare*, bărbatul nu are, în principiu, drept la nici-o despăgubire, el putînd nu mai se le rădica, dacă aceasta se poate face fără stricăciune, *sine detrimento rei* (argument din art. 539) (6), şi dacă femeia nu preferă să le păstreze, plătin-du-le bărbatului (L. 9, Dig., *De impensis in res dotales factis*, 25. 1).

Bărbatul nu are însă nici într'un caz, după părerea noastră, dreptul de a reţine fondul dotal până la plata cheltuelilor ce i se cuvin, pentru-că dreptul de retenţie, fiind un drept excepţional, nu poate fi exercitat de cât în casurile în care legea îl conferă anume; or, nici-un text nu-l acordă bărbatului (7).

Tot ce se poate admite este numai că bărbatul va putea să compenseze cheltuelile la care el are drept cu dota alienabilă ce datoreşte soţiei sale (cpr. L. 7, § 5, Dig., *Solutio matrimonio*, 24. 3) (8); şi încă şi aceasta se contestă de unii.

D. Alexandresco

(3) Vezi Sirey, 92. 4. 33.

(4) Vezi decisiile citate în Répert. Sirey, *Vo Dot*, 473 urm. Cpr. în acelaşi sens: Baudry, III, 382, 50. Guillouard, *op. cit.* IV, 1734, 1807 şi 2151. Troplong, *Idem*, IV, 3584. Laurent, XXIII, 482. Planiol, III, 1518. Aubry et Rau, V, § 535, p. 552, text şi nota 28. Rodière et Pont, *op. cit.*, III, 1725. Vezi şi t. VIII a Coment. noastre, p. 225, *ad notam*, 50.

(5) Cheltuelile ce le va face bărbatul pentru adăogirea acareturilor zestrei, şi pentru întocmirea lor şi pentru desbateră moşilor, nu le păgubeşte, dice Codul lui Andr. Donici (§ 18, capit. 33); iar § 28 din acelaşi capit. adăogă: «Când este ca să se întoarcă zestrea înapoi, cât pentru cele nemiscătoare, trebuie fără nici-o prelungire să se dea înapoi, plătin-du-se bărbatului adăogirile prin cercetare, iar pentru cele miscătoare, să se păsuiască două luni».

(6) Codul portughez este formal în această privinţă (art. 1163). (7) Vezi t. VII a Coment. noastre, p. 281, nota 1, *in fine* şi t. V, p. 17 şi 61. Vezi asupra acestei controverse: Pand. fr., *Mariage*, II, 11472 urm. Répert. Sirey, *Dot*, 2838 urm. Guillouard, *Contrat de mariage*, IV, 2152 şi *Droit de rétention*, 79. Nacu, III, p. 149, No. 253.

(8) Cpr. Troplong, *op. cit.*, IV, 3639. Guillouard, IV, 2153. Répert. Sirey, *Dot*, 2841. Pand. fr., *Mariage*, II, 11475 urm. Odier, *Contrat de mariage*, III, 1432. C. Bucureşti, *Curierul Judiciar* din 1900, No. 76 şi *Dreptul* din acelaşi an, No. 78. Vezi t. VIII, a Coment. noastre, p. 224 şi t. VII, p. 281, *ad notam*.—Vezi însă Aubry et Rau, V, § 540, p. 630, cari nu admit compensaţia de cât în privinţa cheltuelilor necesare.

JUDECATORIA OCOLULUI JIU (județul Gorj)

Audiența de la 2 Decembrie 1903

Gheorghe Fecioru cu Albert Habert

Cartea pe judecată No. . . .

Suspendare. — Jurnal. — Apel. — Carte de judecată. (Art. 253 din Pr. civ.; art. 54 din legea jud. de ocoale).

Nu există drept de apel în contra unui jurnal prin care judecătorul comunal suspendă procesul, de oare-ce apelul nu e deschis de cât în contra hotărârilor, nu și în contra jurnalelor sau proceselor verbale încheiate de judecătorii comunale în cursul instanței.

Judecata,

Asupra apelului făcut de Gh. Fecioru din com. Roșia, prin petițiunea înregistrată la No. 15249 din 20 Noiembrie 1903, contra cărții de judecată a judecătoriei comunale Roșia, pronunțată în ziua de 19 Octombrie 1903, pentru bani;

Având în vedere că intimatul Albert Habert, mai înainte de orî-ce discuțiune în fond, a ridicat incidentul de inadmisibilitatea apelului, de oare-ce, cartea de judecată pronunțată, nu poate fi privită, de cât ca un simplu proces verbal de suspendare, contra căruia nu poate exista drept de apel, căci, atât reclamantul (astă-zî apelant) cât și dînsul ca pârît, nu s'au prezentat la termenul fixat, pentru judecarea pricinii;

Asupra admisibilității acestui apel:

Având în vedere cartea de judecată a jud. com. Roșia, pronunțată la 19 Octombrie 1903, din cuprinsul căreia se constată că, neprezentându-se părțile, judecătorii, a suspendat afacerea, lăsând părții nemulțumite dreptul de apel la judecătorii de ocol respectivă;

Având în vedere că, întru cât legea jud. comunale și de ocoale, nu prevede, cum trebuie să se urmeze, în cazul când, părțile, nu se prezintă la înfățișare, regulile dreptului de procedură comună, trebuiesc a fi aplicate;

Considerând că, după dispozițiunile art. 253 Pr. civilă, judecata să suspendă când prigonitoarele părți, nu răspund la strigarea pricinilor; că, faptul neprezentării părților, pentru a lua concludsiuni, în instanță, neputând fi privit, de cât, fie ca o desistare de la acțiune sau o împiedicare reciprocă, d'a putea fi față, la termenul fixat pentru judecată, legiuitorul, a înțeles de sigur să fie constatat, printr'un simplu proces-verbal de sedință, rămânând, la facultatea părții interesate, ca printr'o simplă cerere de redeschidere, să repună procesul, în stare de judecată, spre a obține, apoi, o hotărîre, care să fie susceptibilă de una din căile de reformare la instanța imediat superioară, iar nici de cum a se pronunța, o carte de judecată primitoare de dreptul de apel fără ca cel puțin una din părți să fi luat concludsiuni în instanță;

Având în vedere și dispozițiunile art. 54 din legea jud. de ocoale, care dă drept acestor judecătorii a judeca în apel numai cărțile de judecată ale juraților, iar nici de cum precesele verbale dresate în cursul instanței;

Pentru aceste motive, admite incidentul, etc.

p. jude (s) Chr. Stambuleanu.

Notă. — Art. 91 și 253 sq. Pr. civ. arată casurile în cari se suspendă un proces, când judecătorul trebuie să încheie un simplu jurnal, nu să dea o hotărîre, după cum, foarte bine, observă judecătorul ocolului Jiū. Cum însă judecătorul nu decide nimic asupra vre unui punct în litigiū, nici vorbă nu poate fi de exercițiul dreptului de

apel, soluțiune ce rezultă clar din dispozițiunile art. 316 Pr. civ.

Jurnalul care suspendă judecarea procesului nu e nici o încheiere preparatorie, nici o hotărîre premergătoare, ci o măsură necesară pentru ordinea și buna rînduială a proceselor. Așa fiind, partea interesată n'are de cât să ceară, prin o simplă petițiune, redeschiderea dosarului, după cum prevede categoric art. 256, al. 2 Pr. civ.

Mai mult încă, nu e drept de apel nici în contra unei hotărîri care admite un mijloc de probă sau se pronunță asupra mijloacelor de apărare, cum e în privința autorității lucrului judecat sau a prescripției, căci hotărîrea ce se dă e preparatorie și, ca atare, nu se poate apela de cât o odata cu fondul. Din contră, hotărîrile declinatorii de competență sunt supuse apelului, pentru că tribunalul, în acest caz, nu mai poate cerceta cauza (1).

Acum să presupunem că judecătorul ar fi admis apelul și că ar fi intrat în fondul procesului. Ce-ar fi trebuit el să zică? Că nu s'a suspendat procesul și să restituie dosarul? Această din urmă soluțiune e inadmisibilă, așa că judecătorul ar fi trebuit să reție afacerea și s'o judece în prima și ultima instanță; dar atunci cum rămîne cu principiul celor două grade de jurisdicțiune? Rezultatul ar fi fost că prima instanță n'ar fi judecat nimic, iar judecătorul în apel ar fi pipăit fondul unui proces ce nu l'ar fi putut judeca de cât în ultima instanță.

Soluțiunea admisă dar de judecătorul ocolului Jiū e foarte juridică, deși, poate nu îndăstul de motivată.

Ștefan Scriban

(1) Cas. II, No. 216/900.

Toge reglementare

Pentru d-nii ADVOGAȚI și magistrați

Se găsește de vinzare în calitate superioară

La magazinul de pălării

RUBENS

CALEA VICTORIEI, 28 ÎN FAȚA POLIȚIEI

AVIS

Cu numărul de azi, 1 Februarie 1904 am început a distribui **Tabla de materii** a «Curierului Judiciar» pe anul trecut 1903, numai acelora cari se vor găsi la curent cu plata abonamentelor. Decî, rugăm cu insistență a ni se trimită achitarea sumelor datorite, prin mandat postal, direct la **Administrație**, numai pe adresa d-lui **Codreanu**, sau a se plăti la prezentarea încasatorilor noștri autorizați: **M. Herişescu** pentru Capitală și **I. Riveanu** pentru provincie, singurii în drept de a primi și elibera chitanțe din registrul cu matcă, prevăzute cu ștampila ziarului «Curierul Judiciar».